

OB MEDNARODNEM DNEVU MEDICINSKIH SE- STER

Medicinske sestre vsega sveta vsako leto praznujejo 12. maj v spomin na rojstni dan začetnice modernega sestrstva Florence Nightingale.

Mednarodna organizacija medicinskih sester (ICN), katere članica je tudi Jugoslavija, navadno za ta dan pripravi priporočila za diskusijo o aktualnem problemu. Letošnjo temo **ZDRAVJE IN VARNOST NA DELOVNEM MESTU** lahko obravnavamo s treh pomembnih vidikov:

1. medicinska sestra kot strokovna delavka, ki na področju medicine dela skrbi za varovančevo zdravje,
2. medicinska sestra, ki je kot delavka tudi sama velikokrat zdravstveno ogrožena,

3. medicinska sestra kot vodja službe zdravstvene nege, ki je odgovorna za zdrave delovne pogoje članov negovalnega tima in drugih delavcev v oskrbi varovancev.

Medicinske sestre, ki pri nas delajo na področju medicine dela, so se z vključevanjem v dispanzersko dejavnost razvile v nepogrešljive članice zdravstvenega tima. Narava njihovega dela jim omogoča, da se približajo varovancu in tako lažje spoznajo njegove potrebe, stališča, motiviranost za zaščito lastnega zdravja oziroma vzroke za opuščanje varnostnih pravil na delovnem mestu in za izpostavljanje riziku. Pomembno je njihovo delo pri preučevanju možnih nevarnosti na delovnem mestu, sodelovanju pri oblikovanju programov zaščite, zagotavljanju varnosti in preverjanju učinkov. Nič manj pomembna pa niso prizadevanja za ustvarjanje kulture na delovnem mestu, ki se odraža v dobrih medsebojnih odnosih, čistem in urejenem okolju, možnostih rekreacije in v ustrezni prehrani.

Delo na tem področju je zelo dinamično, zahteva vedno več znanja za uspešno prilagajanje spremenjenim razmeram, ki nastajajo zaradi hitrega tehnološkega razvoja in možnosti, ki jih nudi sodobna medicina.

Medicinske sestre morajo v tem procesu razvoja stalno preverjati ustreznost lastnega dela, ugotavljati potencialne možnosti za razvoj zdravstvene nege in oblikovati specifično metodologijo tega področja.

Medicinska sestra je tudi sama delavka, ki doživlja pozitivne in negativne vplive delovnega mesta in je večkrat psihično, fizično in tudi socialno ogrožena. Skrb za psihofizično udobje na delovnem mestu je velikokrat nezadostna ali pa povsem odsotna. Čeprav medicinske sestre vedo, kaj pomenijo dobri delovni pogoji za zdravje delavca in njegov delovni učinek, tega znanja pogosto ne uporabijo, kadar gre za urejanje njihovih delovnih razmer. Ali je to morda posledica tradicionalne vzgoje v skromnosti in odrekanju?

V dokumentih, ki sta jih pripravila odbora za poklicno službo in socialno ekonomske probleme pri Mednarodnem svetu medicinskih sester ICN, sedanja predsednica Nelly Garzon poziva medicinske sestre, naj posvetijo več pozornosti delovnim pogojem in poudarja, da medicinske sestre nikakor ne smejo biti ravnodušne do teh vprašanj.

Da bi odseglj večjo angažiranost medicinskih sester, želimo opozoriti na nekatere njihove pravice in dolžnosti.

Medicinska sestra ima pravico pričakovati, da bo delovna organizacija poskrbela za varne in zdrave delovne pogoje. Sama pa ima dolžnost, ne le do sebe temveč tudi do poklicne skupine, ki ji pripada, da oceni primernost delovnih pogojev, odkriva morebitne nevarnosti za zdravje in upošteva sprejeti sistem zaščite in varnosti pri delu.

Medicinska sestra ima pravico, da pravočasno in odkrito zve za možne nevarnosti, ki so povezane z njenimi delovnimi nalogami.

Delovna organizacija mora poskrbeti za ustreznna navodila in zaščitne ukrepe (delovna obleka, cepljenje itn.) dolžnosti medicinske sestre pa so, da ustreznna navodila upošteva in da z neprimernim vedenjem na delovnem mestu ne povečuje nevarnosti za lastno zdravje.

Medicinska sestra ima pravico zahtevati, da delovna organizacija poskrbi za ustrezno funkcionalno izobraževanje vedno, kadar gre za uvajanje novih tehnolo-

gij, postopkov ali uporabo novih pripomočkov. Njena dolžnost pa je, da si potrebno novo znanje pridobi in ga pri delu uporabi. Presoditi mora tudi ustreznost in zadostnost novega znanja in svojo usposobljenost, da ne izpostavi nevarnosti sebe, svojih sodelavcev ali varovancev.

Medicinska sestra ima pravico od svoje delovne organizacije zahtevati tudi primerne prostore, namenjene pripravi na delo, počitku in rekreaciji ter prehrani med delovnim časom. Primernost pomeni ustrežno lokacijo in kapaciteto ter upoštevanje estetskih in higienskih zahtev. Dolžnost medicinske sestre je, da te prostore pravilno uporablja v skladu z njihovo namembnostjo, pomaga vzdrževati čistočo, urejenost, mir in varnost.

Medicinska sestra je kot vodja službe zdravstvene nege odgovorna za kvaliteto zdravstvene nege, učinkovitost in ekonomičnost dejavnosti ter za zdravje in dobro počutje zdravstvenih in drugih delavcev, ki sodelujejo v oskrbi varovancev.

Za osveščenost posameznih medicinskih sester o ZRAVJU IN VARNOSTI NA DELOVNEM MESTU pomaga vodilnim medicinskim sestram, da sproti in pravočasno dobijo potrebne informacije o obstoječem stanju, o potencialnih nevarnostih in napakah pri delu, ki nastajajo kot posledica neustreznih delovnih pogojev.

Vodilna medicinska sestra mora v nujnih primerih takoj reagirati in poiskati najboljšo možno rešitev, vendar pa ne sme pozabiti na temeljitejši analize in razvojne programe, ki zagotavljajo trajnejše rezultate. V ta namen mora imeti oblikovane standarde zdravstvene nege, ki se nanašajo na metodologijo dela, opremo in pripomočke, prostorske in kadrovske zahteve in pričakovane cilje zdravstvene nege. Upoštevati mora tudi posebnosti dela, ki medicinske sestre obremenjuje dosti bolj kot katerekoli druge delavce, še zlasti zaradi neenakomernih fizičnih obremenitev, nenehnega prilagajanja hitro spreminjajočim se potrebam varovancev, nenadnega in hitrega reagiranja, doživljanja stresnih situacij, vsakodnevnega vključevanja v kontinuiran proces zdravljenja in nege, izmenskega dela, dela ob sobotah, nedeljah in praznikih in zaradi pogoste neposredne nevarnosti za lastno zdravje.

Delovna organizacija je dolžna vodilni medicinski sestri dajati polno podporo v njenem prizadevanju za humanizacijo delovnih pogojev.

ZDRAVJA IN VARNOSTI NA DELOVNEM MESTU marsikdaj ni mogoče zagotoviti brez pripravljenosti družbe, da podpre ustrezne raziskovalne programe, vzpodbuja pozitiven odnos do teh vprašanj in zagotavlja potrebna materialna sredstva.

Stana Kavalič, Vera Grbec
Višja šola za zdravstvene delavce, Ljubljana